

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยอันตรายในการทำงานและปัญหาสุขภาพของผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2548 ผลการวิจัยนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยอันตรายในการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า

ส่วนที่ 3 ปัญหาสุขภาพของผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในการวิจัยเป็นผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าในเขตพื้นที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 104 ราย เป็นเพศหญิง จำนวน 99 ราย (ร้อยละ 95.2) และเพศชายจำนวน 5 ราย (ร้อยละ 4.8) มีอายุอยู่ในช่วง 19-62 ปี (เฉลี่ย 43.3 ปี S.D. = 9.8) โดยร้อยละ 38.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี และอีกร้อยละ 26.9 มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ประมาณ 3 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพคู่ (ร้อยละ 76.9) ในด้านการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 51.0) รองลงมาได้แก่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 20.2) และมีเพียงร้อยละ 2.9 เท่านั้นที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	99	95.2
ชาย	5	4.8
อายุ (ปี)		
≤ 20	1	1.0
21 – 30	11	10.6
31 – 40	28	26.9
41 – 50	40	38.5
51 – 60	22	21.1
> 60	2	1.9
พิสัย = 19-62, \bar{X} (SD) = 43.3(9.8)		
สถานภาพสมรส		
โสด	14	13.5
คู่	80	76.9
หม้าย	6	5.8
แยก	2	1.9
หย่า	2	1.9
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	1	1.0
ประถมศึกษาปีที่ 4	53	51.0
ประถมศึกษาปีที่ 6	21	20.2
มัธยมศึกษาปีที่ 3	12	11.5
มัธยมศึกษาปีที่ 6	9	8.6
อาชีวศึกษา	5	4.8
ปริญญาตรี	3	2.9

ด้านประสพการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการทำงานอยู่ในช่วง 1 เดือน – 40 ปี (เฉลี่ย 5 ปี) โดยร้อยละ 47.1 มีประสพการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และร้อยละ 21.2 มีประสพการณ์การทำงาน 20 ปีหรือมากกว่า สำหรับระยะเวลาการทำงานในแต่ละวัน พบว่า ร้อยละ 68.3 ของกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวันหรือมากกว่า และร้อยละ 42.3 มีการทำงานล่วงเวลาทุกวัน วันละ 1-6 ชั่วโมง และในขณะที่ทำงานพบว่ามีถึงร้อยละ 73.1 ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เหตุผลที่ไม่ใช้เนื่องจากรู้สึกอึดอัดเวลาใส่ รู้สึกหายใจไม่สะดวก และคิดว่าไม่มีอันตราย (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละประสพการณ์การทำงานและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุการทำงาน (ปี)		
< 5	49	47.1
5 – 9	11	10.6
10 – 14	12	11.5
15 – 19	10	9.6
≥ 20	22	21.2
พิสัย = 0.08-40, ค่ามัธยฐาน = 5		
ระยะเวลาการทำงาน/วัน (ชั่วโมง)		
< 8	33	31.7
≥ 8	71	68.3
พิสัย = 1-15, \bar{X} (SD) = 7.55 (2.62)		
การทำงานล่วงเวลา		
ไม่ทำ	60	57.7
ทำ (1-6 ชั่วโมง/วัน)	44	42.3
พิสัย = 1-6, \bar{X} (SD) = 3.09 (1.10)		
การใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล		
ไม่ใช้ ¹	75	72.1
ใช้ ²	29	27.9

¹ เหตุผลที่ไม่ใช้ เพราะ รู้สึกอึดอัดเวลาใส่(22 ราย) รู้สึกหายใจไม่สะดวก(11 ราย) และคิดว่าไม่มีอันตราย(5 ราย)

² ผ้าปิดปากปิดจมูก รองเท้ายาง

สำหรับพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในด้านพฤติกรรมการสูบบุหรี่มีเพียงร้อยละ 6.7 ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นที่เคยสูบบุหรี่ โดยเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ที่เคยสูบบุหรี่ปัจจุบันได้เลิกสูบแล้ว สำหรับพฤติกรรมการดื่มสุรา ร้อยละ 24.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดื่มสุรา โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าจะดื่มเฉพาะตอนที่มีเทศกาลเท่านั้น ส่วนในการดำเนินชีวิตประจำวันปกติ จะไม่ดื่ม ส่วนการออกกำลังกาย พบว่า มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 58.7) มีการออกกำลังกายเป็นประจำ ตัวอย่างชนิดของการออกกำลังกาย ได้แก่ การเดิน แอโรบิก วิ่ง เล่น แบดมินตัน และปั่นจักรยาน เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ยาประจำ (ร้อยละ 20.2) ส่วนใหญ่เป็น ยารักษาโรคประจำตัว และยาแก้ปวด ทุกรายไม่มีผู้ใช้สารเสพติด สำหรับการตรวจสุขภาพประจำปีพบว่า มีประมาณ 1 ใน 4 (ร้อยละ 27.9) ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นที่เคยได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สูบบุหรี่		
ไม่เคยสูบ	97	93.3
เคยสูบ	7	6.7
ปัจจุบันเลิกสูบแล้ว	3	42.8
ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่	4	57.2
ดื่มสุรา		
ไม่ดื่ม	79	76.0
ดื่ม (เฉพาะตอนมีเทศกาล)	25	24.0
การออกกำลังกาย		
ไม่ออกกำลังกาย	43	41.3
ออกกำลังกาย	61	58.7
การใช้ยาประจำ		
ไม่ใช้	83	79.8
ใช้	21	20.2
การตรวจสุขภาพประจำปี		
ไม่เคย	75	72.1
เคย	29	27.9

ในส่วนของคุณข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา พบว่า มีเพียงร้อยละ 10.6 ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นที่เคยได้รับอุบัติเหตุ โดยพบว่า ความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุดคือปีละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 36.4) มีเพียง 1 ราย (ร้อยละ 9.0) เท่านั้นที่เกิดอุบัติเหตุทุกวัน ซึ่งความรุนแรงของการบาดเจ็บที่พบทุกราย เป็นอุบัติเหตุเล็กน้อยที่ไม่จำเป็นต้องหยุดงาน ตัวอย่างประเภทของอุบัติเหตุ ได้แก่ เข็มตำมือ กรรไกรตกใส่ และไฟฟ้าดูด เป็นต้น(ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4

จำนวนและร้อยละการได้รับอุบัติเหตุในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับอุบัติเหตุ		
ไม่เคย	93	89.4
เคย ¹	11	10.6
ทุกวัน	1	9.0
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	3	27.3
เดือนละ 1-2 ครั้ง	3	27.3
ปีละ 1-2 ครั้ง	4	36.4

¹ เข็มตำมือ กรรไกรตกใส่ ไฟฟ้าดูด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยอันตรายในการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า

ในกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าของกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ของแต่ละกลุ่มนั้นมีกรรมวิธีการผลิตที่คล้ายคลึงกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียดและลักษณะการทำงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าต้องการ โดยทั่วไปลักษณะการทำงานของกลุ่มตัดเย็บสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การรวมกลุ่มกันทำงาน และการแยกทำงานตามบ้านของตนเอง

1. **การรวมกลุ่มกันทำงาน** โดยใช้พื้นที่ของศูนย์ฝึกอาชีพ หรือบ้านของหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งขึ้นกับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ตั้งแต่ 3 – 20 คน บริเวณที่ทำงานมักเป็นโรงเรือนที่สร้างขึ้นแบบง่ายๆ โดยบางกลุ่มมีการดัดแปลงบริเวณบ้านให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า และบางกลุ่มมีการต่อเติมอาคารให้มีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอที่จะสามารถวางจักรเย็บผ้าได้ตามจำนวนของสมาชิกหรือจำนวนของจักรเย็บผ้าที่มีอยู่ในกลุ่ม

2. การแยกทำงานตามบ้านของตนเอง โดยพบว่าสถานที่ทำงานจะเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนใดของบ้าน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของแต่ละบ้าน เช่น หน้าบ้าน หลังบ้าน ใต้ถุนบ้าน เป็นต้น บางบ้านจะกั้นห้องบางส่วนเป็นที่ทำงาน และบางบ้านไม่ได้แบ่งพื้นที่ทำงานชัดเจน คือใช้พื้นที่ร่วมกับการทำกิจกรรมอื่นๆ ของบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่เข้าร่วมวิจัย จำนวน 12 กลุ่ม จากการศึกษาข้อมูลด้านอาชีพอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยอันตรายในการทำงาน ได้แก่ ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพ ปัจจัยอันตรายด้านเคมี ปัจจัยอันตรายด้านชีวภาพ ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคม ปัจจัยอันตรายด้านการยศาสตร์ และปัจจัยอันตรายจากเครื่องจักรและเครื่องมือ ได้ผลการวิจัยดังนี้

ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพ

ผลจากการสำรวจ พบว่า สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มยังมีแสงสว่างไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับการทำงาน (ร้อยละ 25.0) โดยเฉพาะกลุ่มที่ร่วมกันทำงานในโรงเรือนที่มีการปิดผนังที่บดจากพื้นจรดเพดาน หลังคาโรงเรือนต่ำ และมีหน้าต่างน้อย ซึ่งทำให้การระบายอากาศในบริเวณที่ทำงานไม่ดี ส่งผลให้เกิดความร้อนอบอ้าว และความร้อนดังกล่าวเป็นสาเหตุทำให้คนทำงานไม่ยอมเปิดไฟให้เกิดความสว่างที่เพียงพอ ทั้งๆ ที่มีไฟฟ้าติดอยู่ประจำทุกจุด เนื่องจากแสงไฟฟ้าจากหลอดไฟมีผลทำให้เกิดความร้อนในบริเวณที่ทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้พบว่า มีเพียง 1 กลุ่ม (ร้อยละ 8.3) เท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากแสงจ้าหรือแสงสะท้อน เนื่องจากโรงเรือนตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่มีร่มเงาของต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ในช่วงกลางวันที่มีแสงแดดจัด จะได้รับแสงสะท้อนของแสงแดดจากภายนอกโรงเรือนเข้ามาในบริเวณที่ทำงาน ส่วนกลุ่มที่ปัญหาเรื่องเสียงดังมีเพียง 1 กลุ่มเท่านั้น เนื่องจากมีงานปัก ซึ่งต้องใช้จักรปักที่มีลักษณะการเดินเครื่องเข้าไปเข้ามา ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้ที่ทำงานบริเวณใกล้เคียง ส่วนแหล่งความร้อนที่เกิดขึ้นจากการทำงานส่วนใหญ่จะอยู่ในขั้นตอนของการรีดผ้า รวมทั้งความร้อนที่เกิดจากการเปิดหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ นอกจากนี้จะเกิดจากสภาพอากาศภายนอกที่ร้อนอบอ้าว โดยเฉพาะในช่วงเที่ยงของวัน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5

จำนวนและร้อยละปัจจัยอันตรายด้านกายภาพของกลุ่มตัวอย่าง (n=12)

ข้อมูล	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แสงสว่างไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมกับการทำงาน	3	25.0	9	75.0
มีปัญหาแสงจ้าหรือแสงสะท้อนเข้าตา	1	8.3	11	91.7
มีปัญหาเรื่องเสียงดัง	1	8.3	11	91.7
มีปัญหาเรื่องความร้อนหรือแหล่งกำเนิดความร้อนในการทำงาน	2	16.6	10	83.4
การระบายอากาศในสถานที่ทำงานไม่ดี	3	25.0	9	75.0

จากการตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่างในที่ทำงานของกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าทั้ง 12 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 103 จุดโดยใช้เครื่องตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่าง (lux meter) พบว่า 53 จุด (ร้อยละ 51.5) มีระดับความเข้มของแสงสว่างในที่ทำงานไม่เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

จำนวนและร้อยละระดับความเข้มของแสงสว่างในที่ทำงานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน¹ ของกลุ่มตัวอย่าง (n=103)

ระดับความเข้มของแสงสว่างในที่ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	53	51.5
ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	50	48.5

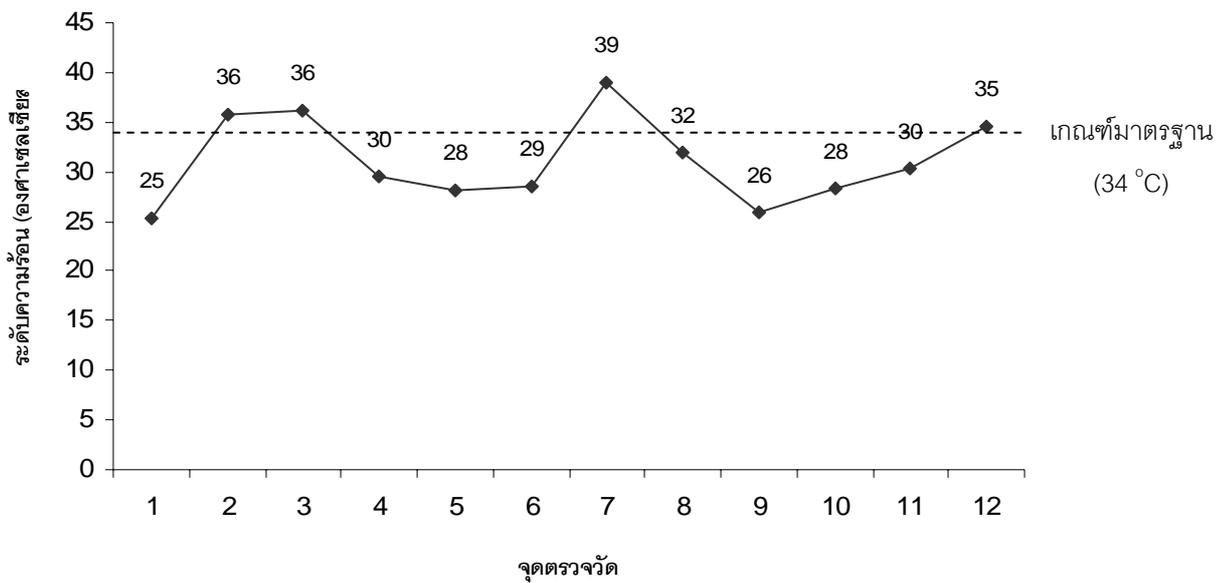
¹ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม กำหนดให้งานเย็บผ้าเป็นงานละเอียดปานกลาง ค่ามาตรฐานระดับความเข้มของแสงสว่างในที่ทำงานต้องมากกว่า 300 ลักซ์ ขึ้นไป

สำหรับการตรวจวัดระดับความร้อนในที่ทำงาน โดยใช้เครื่องวัดระดับความร้อนในสิ่งแวดล้อมการทำงาน (heat stress monitor) พบว่า ค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 25.3 - 39.0 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อมในสถานที่ทำงาน ของ

กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่าผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของการตรวจวัดทั้งหมด (แผนภูมิที่ 2, ตารางที่ 7)

แผนภูมิที่ 2

ระดับความร้อนในที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่าง (n=12)



ตารางที่ 7

จำนวนและร้อยละระดับความร้อนในที่ทำงานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน¹ ของกลุ่มตัวอย่าง (n=12)

ระดับความร้อนในที่ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	8	66.7
ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	4	33.3

¹ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงาน เกี่ยวกับภาวะแวดล้อมในสถานที่ทำงาน ของกระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดให้งานตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นงานเบา อุณหภูมิในบริเวณที่ทำงานต้องไม่เกิน 34 องศาเซลเซียส

ส่วนระดับเสียงดังในที่ทำงานที่ตรวจวัดด้วยเครื่องวัดระดับเสียง (integrating sound level meter) พบว่าทั้ง 12 แห่งมีระดับเสียงดังในที่ทำงานผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานของประกาศกระทรวงมหาดไทย คือต่ำกว่า 90 เดซิเบลเอ ค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 58.5 - 75.4 เดซิเบลเอ ชนิดของจักรที่ก่อให้เกิดเสียงดังมากที่สุดคือจักรปักและจักรไผ่

ปัจจัยอันตรายด้านเคมี

ผลจากการสำรวจพบว่า สารเคมีที่ใช้ในงานตัดเย็บเสื้อผ้ามีเพียง น้ำมันหล่อลื่นจักรเย็บผ้า และน้ำยารีดผ้าเรียบ ส่วนฝุ่นผ้าในบริเวณที่ทำงานสามารถมองด้วยตาเปล่าเห็นมีจำนวนมาก และมีทุกกลุ่มโดยเฉพาะที่เกาะตามพื้น ขอบผนังและหลังคาของโรงเรือนที่ขาดการทำความสะอาด และในกลุ่มที่มีการจัดเก็บกองผ้าไม่เป็นระเบียบ (ขณะเดินสำรวจในที่ทำงานของบางกลุ่มจะรู้สึกระคายผิวหนังและทางเดินหายใจ)

ปัจจัยอันตรายด้านชีวภาพ

การสำรวจในสถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างพบว่าไม่มีเชื้อราหรือเชื้อโรคที่มองด้วยตาเปล่าเห็น

ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคม

กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าทุกกลุ่มมีการฝึกอบรมให้กับคนทำงานเพื่อให้เข้าใจลักษณะงานอยู่เสมอ มีการจัดการทำงานให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการวิเคราะห์งานแต่ละชิ้นและให้งานกับคนทำงานที่เท่าๆกัน มีการแนะนำการจัดเวลาทำงาน การทำงานล่วงเวลาที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบของแต่ละคน มีการแนะนำระบบการทำงานเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถส่งงานให้ลูกค้าทันตามเวลา ลดจำนวนงานซ้ำซ้อนหรือยุ่งยาก โดยการทำความเข้าใจกับตัวงานอย่างถ่องแท้ก่อนลงมือทำงาน และยังช่วยให้นักงานตื่นตัวกับการทำงาน ลดความเมื่อยล้าจากการทำงานโดยการเปลี่ยนลักษณะงานที่ทำบ้าง มีเวลาสำหรับการหยุดพักในแต่ละช่วง มีการแนะนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับปรุงสภาพการทำงาน คุณภาพงานและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น นอกจากนี้ทุกกลุ่มยังมีสวัสดิการให้สมาชิกกลุ่มอย่างเหมาะสมในส่วนของการจัดน้ำดื่มและห้องน้ำ ยกเว้นผู้ประกอบการพยายามพบว่ามีเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่จัดเตรียมไว้ให้กับสมาชิก ไม่พบปัญหาความรุนแรงหรือการถูกคุกคามในสถานที่ทำงาน ทั้งนี้พบว่าความสัมพันธ์ภายในกลุ่มดี มีความเอื้ออาทรกันเหมือนเพื่อน หรือเหมือนคนในครอบครัว ไม่มีปัญหาสัมพันธ์ภาพระหว่างคนทำงาน จากการสอบถามความรู้สึกต่อการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า พบว่าส่วนใหญ่ชอบงานนี้ (ร้อยละ 76.0) เนื่องจากเป็นงานอิสระ ได้อยู่ใกล้บ้าน มีโอกาสดูแลครอบครัวอย่างเต็มที่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8

จำนวนและร้อยละความรู้สึกต่อการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ความรู้สึกต่อการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า ¹	จำนวน	ร้อยละ
ชอบทำงานนี้	79	76.0
ทำงานนี้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ	16	15.4
หากมีงานอื่นที่ดีกว่าก็จะเปลี่ยนงาน	8	7.7
ซ้ำซากจำเจน่าเบื่อ	9	8.7
ทำเพราะไม่มีอาชีพอื่น	31	29.8

¹ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปัจจัยอันตรายด้านการยศาสตร์

สภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานของกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ร้อยละ 33.3 มีการจัดพื้นที่ทำงานไม่สะดวกกับการทำงาน มีการจัดจักรเย็บผ้าไว้ชิดกันมากเกินไป ทำให้ไม่สะดวกในการเดินเข้าออกจากเก้าอี้ที่นั่ง ส่วนการจัดเก็บจัดวางสิ่งของต่างๆ พบว่า ร้อยละ 83.3 ไม่มีชั้นวางของที่ง่ายต่อการจัดเก็บ หรือป้ายบอกรายละเอียดของของแต่ละชั้นอย่างชัดเจน ไม่มีกล่องหรือลังสำหรับบรรจุเสื้อผ้าที่เย็บเรียบร้อยแล้ว รวมถึงไม่มีโต๊ะยาวสำหรับวางของก่อนที่จะส่งต่อไปยังจุดอื่นหรือก่อนที่จะบรรจุลงกล่อง นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บสิ่งของที่ไม่จำเป็นออกจากบริเวณใต้บันไดและทางเดิน สำหรับความสูงของจักรจะเป็นความสูงมาตรฐานที่เท่ากันหมด เก้าอี้ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเก้าอี้พลาสติกมีทั้งแบบที่มีพนักพิงและไม่มีพนักพิงซึ่งไม่สามารถปรับระดับของเก้าอี้ได้ วิธีการที่คนทำงานใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้กับตัวเอง ได้แก่ การเสริมความสูงของเก้าอี้ด้วยเบาะนวมที่เย็บด้วยตนเอง

จากการสอบถามความเห็นของคนทำงานพบว่า การตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นงานที่ต้องนั่งบนเก้าอี้เป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.2) ให้ความเห็นตรงกันว่าต้องใช้ท่าทางการทำงานซ้ำๆ ในขณะที่ร้อยละ 60.6 และ ร้อยละ 51.9 ของกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่างานดังกล่าวต้องมีการบิดเอี้ยวตัวและก้มหลัง ตามลำดับ จากลักษณะการทำงานที่มีท่วงท่าจำกัด และการทำงานติดต่อกันในท่าเดิมซ้ำๆ หรือนั่งทำงานเป็นเวลานานกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ทำให้คนทำงานเสี่ยงต่อการเกิดอาการของระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 94.4 ให้ความเห็นว่าอาการปวดเมื่อยในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อที่เกิดขึ้นเกิดจากงานที่ทำ

ปัจจัยอันตรายจากเครื่องจักรและเครื่องมือ

เนื่องจากจักรที่ใช้ในการตัดเย็บปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นจักรไฟฟ้า ดังนั้นโอกาสได้รับอันตรายจากการรั่วไหลของกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ตัวคนทำงานจึงมีค่อนข้างสูง จากการสอบถามพบว่าหลายคนเคยถูกไฟฟ้าดูดขณะเย็บผ้า เนื่องจากจักรเย็บผ้าไม่มีสายดินเพื่อป้องกันการรั่วไหลของกระแสไฟฟ้า วิธีการป้องกันที่ใช้คือการวางผังบริเวณเท้าที่ต้องเหยียบจักรหรือสวมรองเท้ายาง (ฟองน้ำ) ในขณะตัดเย็บ สำหรับการบำรุงรักษาจักรเย็บผ้าและเครื่องตัดผ้าส่วนใหญ่จะได้รับการดูแลรักษาที่ดี มีการแบ่งความรับผิดชอบให้กับสมาชิกกลุ่มในการดูแลจักรตัวที่ตนเองใช้งานประจำ ส่วนการแขวนป้ายเตือนภัยในสถานที่ทำงาน พบว่ามีเพียง 1 กลุ่มเท่านั้นที่แขวนป้ายห้ามสูบบุหรี่ในที่ทำงาน

ส่วนที่ 3 ปัญหาสุขภาพของผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า

ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.5 มีโรคประจำตัว เช่น ความดันโลหิตสูง (8 ราย) แพ้อากาศ (7 ราย) หอบหืด (6 ราย) และโรคอื่นๆ โรคละหนึ่งถึงสองราย เช่น เบาหวาน ผื่นแพ้ ริดสีดวงทวาร ภาวะอาหารอักเสบ ไทรอยด์เป็นพิษ เอคส์ เป็นต้น สำหรับความเครียด พบว่า ร้อยละ 40.4 มีปัญหาเรื่องความเครียด โดยกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลของการเกิดความเครียดเพิ่มเติมว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการทำงาน และเรื่องในครอบครัว ตัวอย่างของวิธีการคลายเครียดที่ทำอยู่เป็นประจำ เช่น ฟังเพลง ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาคนในครอบครัว นั่งสมาธิ และนอนหลับ เป็นต้น และพบว่าร้อยละ 23.1 ของกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการนอนหลับ และร้อยละ 63.5 มีปัญหาสายตา (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9

จำนวนและร้อยละโรคประจำตัว ความเครียด ปัญหาการนอนหลับและปัญหาสายตาของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มี	65	62.5
มี ¹	39	37.5
ความเครียด		
ไม่มี	62	59.6
มี ²	42	40.4
ปัญหาการนอนหลับ		
ไม่มี	80	76.9
มี	24	23.1
ปัญหาสายตา		
ไม่มี	38	36.5
มี	66	63.5

¹ ความดันโลหิตสูง แพ้อากาศ หอบหืด เบาหวาน ผื่นแพ้ ริดสีดวงทวาร ภาวะอาหารอึกเสบ ไทรอยด์เป็นพิษ เอดส์ เป็นต้น

² สาเหตุเกิดจากการทำงาน และครอบครัว เป็นต้น

การทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าส่วนใหญ่มีลักษณะการทำงานที่มีท่วงท่าจำกัด ลักษณะท่าทางการทำงานที่ไม่ถูกต้องและการทำงานติดต่อกันในท่าเดิมซ้ำๆ หรือนั่งทำงานเป็นเวลานานกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอาการของระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน จากการสอบถามพบว่าระหว่างทำงานคนทำงานตัดเย็บทุกคนเคยมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ส่วนใหญ่จะเป็นกล้ามเนื้อบริเวณหลัง (ร้อยละ 43.7) รองลงมาได้แก่ ไหล่ (ร้อยละ 42.7) และคอ (ร้อยละ 39.8) อาการปวดเมื่อยที่เกิดขึ้นมักเกิดทุก 2-3 วัน ความรุนแรงของอาการปวดเมื่อยส่วนใหญ่ไม่เกิน 1 วัน (ร้อยละ 67.3) ช่วงเวลาที่ปวดส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นขณะทำงานและเวลาหลังเลิกงานตอนเย็น วิธีการรักษาที่คนทำงานใช้มากที่สุดคือการนวดด้วยยาแก้ปวด (42.3) การหยุดหรือพักงาน (ร้อยละ 40.4) และ การปล่อยให้อยู่เฉยๆ (30.8) (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10

จำนวนและร้อยละอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนที่ปวดเมื่อย ¹ (n=104)		
หลัง	45	43.7
ไหล่	44	42.7
เขว	41	39.8
ขา/น่อง	36	35.0
แขน/มือ	25	24.3
คอ	21	20.4
ความถี่ของการเกิดอาการปวดเมื่อย (n=101)		
ทุกวัน	26	25.7
ทุก 2-3 วัน	32	31.7
ทุก 4-5 วัน	17	16.8
ทุก 6-7 วัน	13	12.9
มากกว่า 7 วัน	13	12.9
ความรุนแรงของอาการปวดเมื่อย (n=104)		
ไม่เกิน 1 วัน	70	63.7
2-3 วัน	24	23.3
นานมากกว่า 3 วัน	10	9.7
ช่วงเวลาที่เกิดอาการปวดเมื่อย (n=101)		
ตอนเช้า	6	5.9
ขณะทำงาน	42	41.6
ตอนพักเที่ยง	4	4.0
ตอนเย็น	35	34.7
ทุกเวลา	14	13.8
วิธีการรักษาหรือบรรเทาอาการปวดเมื่อย ¹ (n=104)		
หยุดหรือพักงาน	42	40.4
ปล่อยให้หายหรือดูแลเอง	32	30.8
รับประทานยาแก้ปวด	22	21.2
นวดด้วยยาหรือครีมแก้ปวด	44	42.3
รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน	13	12.5
รักษาโดยวิธีนวดแผนโบราณ	8	7.7

¹ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการตรวจสุขภาพโดยพยาบาลเวชปฏิบัติ พบว่า ดัชนีมวลกายของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ปกติประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 53.8) น้ำหนักเกิน (ร้อยละ 26.0) และอยู่ในเกณฑ์โรคอ้วนระดับ 1 (ร้อยละ 9.6) ส่วนความดันโลหิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความดันโลหิตสูงเพียง 5 ราย (ร้อยละ 4.8) สำหรับการตรวจร่างกายตามระบบพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีโรคในช่องปากมากที่สุด (ร้อยละ 29.8) ส่วนใหญ่มีอาการฟันผุ รองลงมาได้แก่ระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 22.1) ได้แก่ อาการปวด ชา บริเวณกล้ามเนื้อต่างๆ ทั่วร่างกาย และระบบทางเดินหายใจ (ร้อยละ 13.4) ได้แก่ การแพ้อากาศ ระบายเคืองในจมูก เป็นต้น (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11

จำนวนและร้อยละข้อมูลสุขภาพที่ได้จากการตรวจร่างกายของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ดัชนีมวลกาย		
ต่ำกว่าเกณฑ์ (ต่ำกว่า 18.5)	9	8.7
ปกติ (18.5-24.9)	56	53.7
น้ำหนักเกิน (25.0-29.9)	27	26.0
โรคอ้วนระดับ 1 (30-34.9)	10	9.6
โรคอ้วนระดับ 2 (35-39.9)	1	1.0
โรคอ้วนระดับ 3 (40 ขึ้นไป)	1	1.0
ความดันโลหิต		
ปกติ	99	95.2
สูง (มากกว่า 140/90 มิลลิเมตรปรอท)	5	4.8
ความผิดปกติของระบบต่างๆ ของร่างกาย		
ช่องปาก	31	29.8
โครงร่างกล้ามเนื้อ	23	22.1
หายใจ	14	13.4
ตา หู คอ จมูก	13	12.5
ประสาท	13	12.5
ผิวหนัง	7	6.7
ทางเดินอาหาร	7	6.7
ต่อมไร้ท่อ	2	1.9
หัวใจและหลอดเลือด	2	1.9